

รายงานผลการวิจัย กรมวิชาการเกษตร ประจำปี 2539

38/กองแผนงานและวิชาการ/ฝ่ายวิชาการสถิติ

ชื่อกลุ่มพืช/พืช	พืชผักและเห็ดเห็ด (0824)
โครงการวิจัย	โครงการวิจัยการเพาะเห็ดหอมและเห็ดแชมปิญองเพื่อการอุตสาหกรรม (O125)
สาขาวิชา	สถิติศาสตร์และคอมพิวเตอร์ (21)
สาขาย่อย	การสำรวจข้อมูล (01)
ชื่อทะเบียนวิจัย	สภาพการผลิตเห็ดหอมในประเทศไทย
ผู้ดำเนินงาน	
หัวหน้า	ลาวัลย์ นิยมวิทย์ B 1030 (L)
ผู้ร่วมงาน	สมร อ็อกเวชะ B 1381 (S)
	ศรีอุไร กุศลธรรม B 1216 (S)
	สุภาพร นุตพันธ์ B 1488 (S)

บทคัดย่อ

ประเทศไทยต้องสั่งซื้อเห็ดหอมจากต่างประเทศเข้ามาเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ถึงแม้สภาพภูมิอากาศของประเทศไทยสามารถเพาะเห็ดหอมได้ดี แต่การผลิตยังไม่เพียงพอกับการบริโภค ทางกองโรคพืชและจุลชีววิทยามีความประสงค์ที่จะทราบถึงสถานการณ์ ปัญหา และอุปสรรคในการผลิต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานค้นคว้า วิจัย และส่งเสริมการเพาะเห็ด ฝ่ายวิชาการสถิติ กองแผนงานและวิชาการ จึงได้ดำเนินการสำรวจสภาพการผลิตเห็ดหอมในประเทศไทย ในปี 2538 ได้จัดทำรายชื่อเกษตรกรที่เพาะเห็ดหอมในเขตจังหวัดเลย เชียงใหม่ และเชียงราย พร้อมทั้งศึกษา ถึงลักษณะการผลิตโดยทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการเพาะเห็ดหอมในปี 2537/38 พบว่าที่จังหวัดเลย มีผู้ผลิต 3 ราย ที่จังหวัดเชียงใหม่ มี 5 ราย เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ 3 ราย อยู่ที่อำเภอแม่แตง 1 ราย อำเภอ ดอยสะเก็ด 2 ราย และมีผู้ผลิตรายย่อย 2 ราย ที่อำเภอสันทราย ส่วนที่จังหวัดเชียงราย มีทั้งหมด 4 ราย เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ 2 ราย อยู่ที่อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอแม่สาย และเป็นผู้ผลิตรายย่อย 2 ราย อยู่ที่อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอเมือง ผลจากการศึกษา พบว่าผู้ผลิตทุกรายมีประสบการณ์ในการเพาะเห็ดชนิดอื่นมาก่อน สามารถผลิตก้อนเชื้อเห็ดเองได้ โดยซื้อพันธุ์จากกรมวิชาการเกษตร มีพันธุ์ เบอร์ 21 26 31 A₃ A₄ และ A₇ พันธุ์ที่นิยมได้แก่ พันธุ์เบอร์ 24 และ 26 ส่วนผู้ผลิตรายใหญ่ ได้หาพันธุ์มาจากแหล่งอื่นๆ ด้วย เช่น จีนแดง ไต้หวัน ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย ปัญหาที่พบในการผลิตของทุกรายคือมีเชื้อราสีเขียว และราสีส้มเกิดกับก้อนเชื้อเห็ด ทำให้

เส้นใยเห็ดไม้เดิน เห็ดไม้ไม่ออกดอก ทำให้ได้ผลผลิตน้อย ผู้ผลิตบางรายเก็บผลผลิตได้ 2-4 รุ่น แทนที่จะเก็บได้ 7-8 รุ่น นอกจากนี้ ยังประสบปัญหาแมลงหวี่ หนู ปลวก มด กัดทำลาย ในระยะที่เห็ดออกดอก เนื่องจากไม่มีการพ่นสารเคมีกำจัดเชื้อราและแมลง และทำความสะอาดโรงเรือนก่อนนำก้อนเชื้อเห็ดชุดใหม่เข้ามาวาง หรือไม่มีการพักโรงเรือนเลย ในปี 2538/39 ได้ทำการเก็บข้อมูลจากผู้ผลิตรายเดิมที่จังหวัดเชียงใหม่ และเชียงใหม่ พบว่าที่จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ผลิตเห็ดหอมทุกรายดำเนินกิจการต่อ ยกเว้นผู้ผลิตรายใหญ่ ที่อำเภอแม่แตงเลิกกิจการ ที่จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ที่ผลิตรายใหญ่ ที่อำเภอเวียงป่าเป้า ยังดำเนินการ กิจการต่อ โดยปรับปรุงระบบการผลิตให้ดีขึ้น และขยายปริมาณการผลิต ส่วนที่อำเภอแม่สาย เล็กกิจการ สำหรับผู้ผลิตรายย่อยที่อำเภอเวียงป่าเป้า และอำเภอเมือง ยังคงดำเนินกิจการต่อไป ปัญหาที่พบในการเพาะเห็ดในปีนี้เป็นแตกต่างไปจากปี 2537/38 และพบว่าเชื้อเห็ดซึ่งเป็นวัสดุที่สำคัญในการผลิตก้อนเชื้อเห็ด มีราคาสูงขึ้น นอกจากนี้ได้ทำการศึกษาถึงต้นทุนการเพาะเห็ดหอมพันธุ์เบอร์ 24 จากเกษตรกรทั่วไป ในเขตอำเภอเวียงป่าเป้า จำนวน 10 ราย มีต้นทุนการเพาะเห็ดหอม ต่อก้อนเชื้อ 1 ถุง (หนัก 1 กก.) เป็นเงิน 7.90 บาท ได้ผลผลิต 0.16 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 14.35 บาท กำไรต่อถุง 6.45 บาท เห็นได้ว่าผลผลิตเห็ดหอมของเกษตรกรกลุ่มนี้ได้ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้ในการกระตุ้นเชื้อเห็ดให้ออกดอกและการดูแลรักษาที่ถูกต้อง

คำหลัก : การสำรวจ พันธุ์ ต้นทุนการผลิต เห็ดหอม